Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

KATEDRA ČESKÉHO JAZYKA A LITERATURY
Posudek diplomové práce

Autor: Sandra Foffová

Studijní obor: Český jazyk a literatura - Ruský jazyk a literatura - Učitelství pro 2. stupeň základních škol

Název práce (česky/anglicky): Genderové vnímání války prostřednictvím vzpomínek

Vedoucí práce: doc. PaedDr. Alena Zachová, CSc.

Oponent práce: Mgr. Jan Bílek, Ph.D.

Hodnoticí kritéria	Hodnocení
Soulad názvu práce s obsahem, cílem, anotací, obsahem a závěrem	C
Teoretická podkladová koncepce, metodika/metodologie, terminologie	B
Schopnost analýzy excerpovaného materiálu/předmětu výzkumu a následné syntézy, interpretace a argumentace	B
Sekundární literatura, tvůrčí aplikace, schopnost kritického komentáře	C
Struktura práce (výstavba textu, adekvátnost použitých stylistických prostředků), dodržení ortografické a gramatické normy, bibliografický a poznámkový aparát, jednotný způsob citací	C

Pozn.: Pro hodnocení se používá zavedené vysokoškolské klasifikace, tedy: A,B,C,D,E,F.
Pokud diplomant obdrží v jednom (nebo více) z kritérií hodnocení F, pak je celá BP/DP považována za nedostatečnou.

Vyjádření oponenta práce k antiplagiátorské kontrole: Celková podobnost: necelých 10 %, systém především podchytil shody s autorčinou bakalářskou prací, některé bibliografické údaje a řádně poznámkované citace a parafráze.

Hodnocení práce – <u>návrh klasifikačního stupně</u>:

Náměty pro obhajobu (formou otázek):
1. Podle názvu se práce měla zabývat vzpomínkami na válku, zabývá se ale segmentem druhé světové války a holokaustu Židů; takto nejasně komíhá i text teoretické části včetně zmínky o Památníku Lidice. Ukažte, že tuto připomínku chápete.

Další poznámky k práci, kritické připomínky:
Autorka si na základě zájmu, který projevila už u bakalářské práce o všedním životě židovských dívek za druhé světové války podle vzpomínkové literatury (Fisherová, Slonimová, Krausová), vybrala téma své diplomované práce opět z této oblasti. Rozšířila ho o mužský pohled (Pivnik, Bondy) na dnes již tradičnější zachycení genderového vnímání války podle vzpomínek. Sto dvacet stran rozvrhla do přehledových kapitol o genderu, holocaustu a vzpomínkové literatuře (patnáct stran), přičemž jádro práce (přes osmdesát stran) leží v analýze rozčleněné na kapitoly (před válkou, ghetto, transport, koncentrák, osvobození, další život). Některé kapitoly dál členila, bez vyznačení v obsahu. Další strany tvoří obligátní úvod (s vyjádřením cíle, vymezením zdrojů a sekundární literatury, ale bez jejího hodnocení, se strukturací tématu, s plamenným vyjádřením osobní motivace), závěr, bibliografie (s opačnou posloupností zdrojů začínající sekundární literaturou - do které/za kterou by patřily/a i články/periodika-, pokračující prameny a končící webovými zdroji, které by bylo přehlednější rozdělit dle adres a povahy obsahu).

V pojmenování široce nazvané práce by bývalo bylo přesnější uvést židovských vzpomínek, přeživších holokaustu atp., případně vložit zpřesňující, zužující podtitul. Autorka v úvodních kapitolách nepomáhá čtenáři v orientaci, co přesně bude obsahem práce, protože nepřesností navozuje dojem širšího pojetí tématu. Při strukturaci mohla autorka zvážit, zda kapitoly 4-9 nevyznačit jako celek, dtto kapitoly 1-3, sama o tom tak píše. Zdroj citátu užitého jako motto úvodu nelze vyhledat v bibliografii. Odkazuje-li autorka jazykovou příručku, proč neodkazuje slovník cizích slov? Definici genderu by bylo vhodnější přijmout ze sociologické příručky. Není jasné, proč text obsahuje informaci o Lidicích (s. 15), ale ne o nádraží Praha-Bubny, a zda kameny zmizelých připomínají všechny (nebo úžeji židovské) oběti nacistů (s. 15-17). Autorka sice v teoretické části pojednala o pojmu holokaust, ale nikde nevysvětlila v práci užívaný pojem šoa. V kapitole Holokaust v literatuře nahodile

vkládá informace o zfilmování, někde v hlavním textu a někde v poznámce, u jednotlivých autorů někdy ano a někdy ne (např. Lustig, s. 20). Navíc se některé informace opakují v následující kapitole o filmu, která se zabývá náhodně vybranými novějšími filmy, jejíž začlenění do práce není organické a odůvodněné. Vložit poznámku s datem vzniku Československa na úrovni diplomové práce je zbytné. Autorka někdy opakuje již uvedené informace. Prospěšné by bývalo bylo, aby vzpomínky konfrontovala s odbornou literaturou, např. u kultury v Terezíně (s. 43), ke které existuje řada titulů, by tak vyvstalo jádro poznání (podoba výpovědi přítomné, ale nezasvěcené osoby v konfrontaci s odborným textem). Autorka nás provede slušným strukturovaným popisem podle vzpomínek (ovšem o vzorku z pouhých dvou titulů), ale schází kritické otázky a vyhodnocení.

Autorka má rezervy v tvorbě odborného textu, resp. jeho aparátu, např.: v seznamu literatury vydělila subkapitoly odborné publikace a periodika, ale do publikací zahrnula i časopisy včetně ISSN (Haig), zatímco do periodik (a ptejme se, proč tedy vůbec subkapitolu ustavila?) zas bez ISSN (Fortin), takto nakládala s autory ze společné kapitoly. Seznam neuspořádala podle abecedy (Rees, Vrhel). Nejednotná je v kombinaci poznámkových systémů v závorce (tištěné) a pod čarou (digitální), forma by mělo být druhořadá za obsahem. Užije-li zdroj v digitální podobě, není třeba uvádět každou jeho položku (jazyková příručka nebo stolpersteinecz.cz), u knihy to také nedělá. V seznamu neukončuje důsledně údaje převažující tečkou (s. 116, 118). Nesystémově jsou zpracovány položky Švaříčková Slabáková Radmila a Alena Zachová i v porovnání s položkou McDonough (s. 117). V seznamu nejsou uvedeny položky vícekrát v práci použité Emmert, Heitlingerová nebo odkaz z pozn. s. 109. Poznámky pod čarou také nebyly ukončeny jednotně (s. 77 a 78). Nejsou zjednodušeny uvozovky uvnitř citovaného textu. Vyskytnou se i chyby v citovaném textu, což zvyšuje nedůvěru k práci, např. „Rusů a ostatních spojenců a ostatních spojenců byly" (s. 43), „nechávají stát tak dlouho stát v dešti" (s. 50), „a jejich těla zakopaná na kaši" (s. 63), „člověka. již" (s. 74), „stálo tři nebo čtyři" (s. 79), „po příšerní cestě" (s. 87), „vědeckou mašinerií nominálně civilizovanými lidmi" (s. 100). Autorka je někdy nepřesná, např. „Na střeše Mendelssohn" (s. 19), „Luděk Aškenazy" (s. 20), v systému chybí jméno autora „román *Stalo se prvého septembra (alebo inokedy)* (2009)." (s. 21), „které v českém překladu vyšly v posledních letech: *Zadrátovaný svět* (2018) Noaha Ledermana, *Vendulka: Útěk za svobodou* (2019) Ondřeje Kundry," (s. 21), „obě mé diplomové práce" (s. 115).

Autorce někdy uniká sdělnost, funkčnost, promyšlenost vyjádření v písemném projevu, např.: „to jak nejen" (s. 19), „Holocaust se však neobjevuje pouze v literatuře přeživších a židovských autorů. Na přelomu 50. a 60. let toto téma zpracovávají i autoři, jenž nemají osobní zkušenost a vyhlazovacími tábory neprošli. Uveďme Luďka Aškenazyho" (s. 20) je nepřehledná, až zavádějící formulace, určitě pak v pokračování „Vedle Škvoreckého zmíníme i další známá jména, jež se ve tvorbě zabývají právě holocaustem: Ladislav Fuks v románu *Pan Theodor Mundstock* (1963) či v novele *Spalovač mrtvol* (1967), Arnošt Lustig v novele *Modlitba pro Kateřinu Horovitzovou*", „v září roku 1926" (s. 25), „Každé třídě náležel svůj vlastní pozemek" (s. 30), „Tento den je dnes uváděn jako den, kdy začala druhá světová válka." (s. 31), „V Československu měli větší autonomii Slováci35 a byli tlačeni k vyhlášení nezávislosti na českém státě." (s. 37), „kdo je skutečnými pasažéry" (s. 79), „protižidovských opatření, která připravily perzekuované lidstvo o majetek" (s. 110).

Autorka také chybuje v oblasti jazyka, např. „přičinili a přispívali k" (s. 9), neskloňuje Jakuby Katalpy (s. 21), „filmů, jež" (s. 22), „a dělali vše co měli" (s. 38), nesjednocuje psaní Třetí/třetí říše, „Nebyli registrování" (s. 83), „že jim Českoslovenští občané házeli" (s. 102). Práci bohužel chybí finální redakce a korektura, např.: „Mcilvenny" (s. 12) místo McIlvenny, „den. dochází" (s. 20), „činu nespíš" (s. 21), „Lidé narozené" (s. 25), „že situaci se v nejbližších dne bude" (s. 34), „kam pojednou" (s. 45), „otec sama krejčím" (s. 71), „Burlaci na volze" (s. 73), „Jendu noc" (s. 97), „odvezen z Erfurtu odvezen autobusem" (s. 108), „*Miloše Bondyho* a *Osvětim – Příběh mého přežití* Sama Pivnika" (s. 110), „tábora,;" (s. 111), „Vyprávění Sama Pivnika a Miloše Bondyho jsou doplňována a vzpomínky Dity Krausové, Violy Stern Fisherové a Evy Slonimové." (s. 111).

Předložená vysokoškolská kvalifikační práce autorce přinesla prohloubení poznání tradičnějšího nosného tématu. Škoda, že občas chybuje v přesnosti od vymezení názvu, přes fakta, formulace až po aparát, což také souvisí s určitou nesystematičností; patrně tu narážíme na autorčiny limity. Jasné je její zaujetí, které bude moci přenést do své profesní praxe.

Datum a podpis oponenta práce:

1. 8. 2023

Jan Bílek